

**Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi im.
Szarych Szeregów w Poznaniu**

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego

**„Viribus unitis ad victoriam”
Wspólnymi siłami ku zwycięstwu**

Poznań 2021

SPIS TREŚCI

Koncepcja wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego	s. 3
Definicja WSDZ.....	s. 4
Doradca zawodowy i osoby zaangażowane w proces realizacji WSDZ	s. 6
Założenia Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego	s. 8
Cele ogólne doradztwa zawodowego	s. 8
Cele szczegółowe doradztwa zawodowego	s. 9
Obszary pracy z uczniami	s. 13
Zadania WSDZ.....	s. 15
Formy pracy doradczej	s. 18
Metody i techniki pracy doradczej	s. 19
Działania doradcze	s. 20
Plan realizacji programu w kl. 7-8	s. 23
Plan realizacji programu w kl. 4-6	s. 31
Plan realizacji programu w kl. 1-3	s. 32
Obszary treści programowych.....	s. 41
Przewidywane efekty podejmowanych działań	s. 42
Ewaluacja programu	s. 43
Instytucje do współpracy w ramach realizacji działań z zakresu WSDZ.....	s. 44
Szkolny Punkt Informacji i Kariery	s. 45
Ważne odsyłacze	s. 46
Informacje z zakresu naboru i rekrutacji do szkół ponadpodstawowych.....	s. 46
Wybrane przepisy dotyczące doradztwa zawodowego	s. 47
Słownik pojęć	s. 48
Bibliografia i netografia	s. 49
Informacje o załącznikach do WSDZ	s. 51

KONCEPCJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Współczesny świat, a co za tym idzie rynek pracy i edukacji jest niestabilny. Oznacza to, iż każdy jego uczestnik, aby się na nim utrzymać, musi się do niego przystosować. Współczesny proces globalizacji gospodarki, a także wszechobecny konsumpcjonizm i makdonaldyzacja świata powodują, iż młody człowiek musi być wszechstronnie przystosowany do nieuchronnie nadciągających zmian na rynku pracy. Postęp technologiczny i informatyczny, wzrastająca ilość informacji dotycząca zawodów i dostępnych dróg kształcenia oraz bezrobocie często wiążą się z koniecznością przebranżowienia i zmian preferencji zawodowych. Powoduje to trudności w przystosowaniu się do tych zmian przez młodych ludzi. Nasi uczniowie i absolwenci, jako świadomi swych praw i obowiązków, młodzi obywatele muszą być odpowiednio przygotowani do funkcjonowania w nowej rzeczywistości. Jednocześnie powinni oni wykazywać gotowość do nieustannego podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych, ustawicznego doksztalcania się oraz zdobywania nowych umiejętności, przydatnych w podejmowaniu mądrych decyzji życiowych dotyczących wyboru odpowiedniego dla siebie kierunku kształcenia, a w dalszej perspektywie również wykonywanego zawodu.

Z tego względu profesjonalne poradnictwo zawodowe i działania z zakresu orientacji zawodowej są niezbędne w kształtowaniu przyszłej drogi kształcenia ustawicznego, jak również kariery zawodowej uczniów i absolwentów naszej szkoły. Skuteczne poradnictwo zawodowe wzmacnia poczucie wartości uczniów, co pozwala im trafniej określać swoje umiejętności, kompetencje oraz zainteresowania. Proces systematyzacji nabywania kluczowych umiejętności wśród naszych uczniów obejmuje zatem:

- dokonywanie prawidłowych i przemyślanych wyborów dalszej ścieżki kształcenia;
- podejmowania trafnych decyzji;
- planowania własnej kariery edukacyjno – zawodowej;

Na Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego składa się szereg innych działań, w tym:

- prowadzenie lekcji z elementami doradztwa zawodowego t. j. lekcje wychowawcze, zajęcia przedmiotowe powiązane z tematyką doradztwa zawodowego;

- organizowanie warsztatów edukacyjnych i zawodowych;
- organizacja zajęć rewalidacyjnych;
- koła zainteresowań;
- przeprowadzenie testów diagnostycznych, zabaw i gry edukacyjnych z uczniami;
- organizacja wycieczek i uczestnictwa uczniów w imprezach i wydarzeniach związanych z doradztwem zawodowym jak Dni Kariery, Dni Otwarte szkół programowo wyższych;

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego pozwala uczniom nabyć odpowiednią wiedzę oraz umiejętności, które są niezbędne do zapoznania się z:

- posiadanymi predyspozycjami zawodowymi,
- współczesnym rynkiem pracy,
- zasadami panującymi na rynku pracy,
- możliwościami i metodami zaplanowania kariery edukacyjno-zawodowej;

DEFINICJA WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego to ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru odpowiedniego kierunku kształcenia, jego poziomu, a także przyszłego zawodu. Wybór właściwej ścieżki edukacyjnej, to proces rozwojowy, który składa się z szeregu decyzji podejmowanych przez ucznia, jego rodziców i otoczenie w jakim jednostka ta dorasta i kształtuje swój światopogląd. By młody człowiek mógł trafnie podjąć decyzję dotyczącą wyboru odpowiedniej szkoły lub zawodu musi posiadać wiedzę na temat:

- swoich mocnych i słabych stron;
- zainteresowań, pasji i hobby, które lepiej pomogą dokonać wyboru odpowiedniego profilu klasy na dalszej ścieżce edukacyjnej ucznia;
- typu posiadanej inteligencji, której poznanie pozwoli skoncentrować się na najistotniejszych obszarach wiedzy niezbędnej do osiągnięcia zaplanowanego sukcesu edukacyjnego i zawodowego;

- grup zawodów z jakich obecnie złożony jest rynek pracy;
- dostępnych ścieżek edukacyjnych i rozwoju rynku pracy;

WSDZ pozwala uczniowi, a także jego prawnym opiekunom poznać posiadane predyspozycje, których wpływ należy uwzględnić przy wyborze przyszłej szkoły oraz zawodu, a więc:

- cech osobowościowych jednostki, to jest: temperament, charakter, poziom inteligencji, posiadane zainteresowania, zdolności;
- nabyte w przeszłości na drodze kształcenia i rozwoju umiejętności;
- doświadczenia: życiowe lub zawodowe;
- wartości oraz normy jakimi uczeń się kieruje na co dzień oraz jakie uważa dla siebie za istotne;
- czynniki emocjonalne i zdrowotne;
- aktywność szkolna i pozaszkolna jednostki np. uczestnictwo w wolontariacie, samorządzie szkolnym;

Ponad to WSDZ obejmuje:

- indywidualną i grupową pracę z uczniami;
- współpracę z rodzicami;
- współpracę z nauczycielami: wychowawcami oraz nauczycielami przedmiotowymi a także całym gronem pedagogicznym i ciałem, jaki oni tworzą, czyli Radą Pedagogiczną;

WSDZ składa się z planowych działań nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, co daje możliwość spójnego i systematycznego działania szkoły dot. działań z zakresu doradztwa zawodowego. Realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego powinna być poprzedzona diagnozą głównego beneficjenta, jakim jest uczeń. Diagnoza powinna odnosić się do jego:

- zainteresowań i uzdolnień
- możliwości i deficytów edukacyjnych;
- potrzeb rozwojowych i edukacyjnych;
- wartości, przekonań, postaw i oczekiwań;

- sytuacji rodzinnej;
- stanu zdrowia (w kontekście wyboru typu szkoły lub zawodu);

Diagnoza powinna służyć dostosowaniu i przygotowaniu dla uczniów zajęć pozalekcyjnych rozwijających ich potencjał; zajęć psychoedukacyjnych, które powinny rozwijać ich wiedzę i samoświadomość oraz umiejętności interpersonalne; zajęć zawodoznawczych rozwijających wiedzę o sobie, świecie zawodów, rynku pracy oraz możliwości dalszego kształcenia. Oba typy zajęć powinny odbywać się na lekcjach wychowawczych.

Na wszystkie powyżej wymienione działania i obszary, które podlegają badaniu i krytycznej ocenie składa się Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego. Jego głównym zadaniem jest koordynacja wszystkich działań podejmowanych przez szkołę i rodziców mających na celu prawidłowe przygotowanie uczniów do podejmowania możliwie właściwych i trafnych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

DORADCA ZAWODOWY I OSOBY ZAANGAŻOWANE W PROCES REALIZACJI WSDZ

Nadzór nad funkcjonowaniem WSDZ w szkole sprawuje Dyrektor Szkoły. Osobą koordynującą działania jest zatrudniony w szkole doradca zawodowy, tzw. koordynator wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. Ponad to osobami zaangażowanymi i współodpowiedzialnymi za realizację WSDZ są: pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawcy klas oraz pozostali nauczyciele przedmiotowi.

Adresatami niniejszego dokumentu są:

- uczniowie;
- rodzice uczniów;
- zatrudnieni w placówce nauczyciele;

Pozostałe osoby współodpowiedzialne za doradztwo zawodowe w szkole:

Psycholog i pedagog szkolny:	przy ścisłej współpracy z doradcą zawodowym (zwłaszcza w czasie jego nieobecności/niedyspozycyjności) w charakterze wspierania jego działań pomaga wdrażać uczniom do poszukiwania informacji w sieci, wspiera w logowaniu i nawigacji na stronie: obsługa rekrutacji oświatowej. W czasie tzw. zastępstw przygotowuje z uczniami dokumenty aplikacyjne, pokazuje uczniom portale z ogłoszeniami o pracę, grupami zawodowymi, pomaga uczniom odnaleźć informacje związane z egzaminem ósmoklasisty, niezbędnych dokumentach aplikacyjnych.
Wychowawcy klas	pogłębiają kompetencje interpersonalne uczniów, prowadzą ćwiczenia integrujące grupę, rozwijające samowiedzę itp. organizują spotkania z przedstawicielami różnych zawodów z udziałem rodziców; uczestniczą w wycieczkach zawodoznawczych; wspierają uczniów w procesie decyzyjnym; kierują do specjalistów; pełnią funkcję wspierająco-informacyjną dla rodziców.
Nauczyciele przedmiotowi	określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów; eksponują związki realizowanych treści nauczania z treścią programową orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów; przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych lub przedmiotowych; prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe; organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze.
Nauczyciel informatyki	wdraża uczniów do poszukiwania informacji w sieci, wspiera w logowaniu i nawigacji na stronie: obsługa rekrutacji oświatowej, przygotowuje z uczniami dokumenty aplikacyjne, pokazuje uczniom portale z ogłoszeniami o pracę itd.

Nauczyciel bibliotekarz	przy współpracy ze szkolnym doradcą zawodowym gromadzi i udostępnia literaturę psychologiczną i pedagogiczną z zakresu prawa pracy; popularyzuje informatory i ulotki na temat oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych i wyższych; gromadzi czasopisma, wskazuje źródła informacji edukacyjno - zawodowej.
Nauczyciel WOS	prezentuje treści dot. pracy i przedsiębiorczości, omawia potrzeby człowieka i sposoby ich zaspokojenia, omawia przyczyny i skutki bezrobocia, prezentuje strukturę dokumentów aplikacyjnych, kształtuje umiejętności planowania dalszej edukacji uwzględniające predyspozycje i umiejętności ucznia; kształtuje umiejętności poszukiwania informacji o możliwościach zatrudnienia na rynku lokalnym, regionalnym i krajowym (ogłoszenia, UP, Internet).
Nauczyciele wychowawcy w świetlicy szkolnej	włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej; organizują w sali kąciki zawodoznawcze; rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów.

ZAŁOŻENIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Główne założenia wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego:

- WSDZ to celowe, systematyczne i zaplanowane działania podejmowane przez szkołę;
- placówka realizuje koncepcję uczenia się i doksztalcania przez całe życie;
- działania realizowane są w sposób spójny, zgodny z programem realizacji na każdy rok szkolny;

CELE OGÓLNE DORADZTWA ZAWODOWEGO

Celem ogólnym doradztwa zawodowego jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i krajowego systemu edukacji.

Cele ogólne programu uwzględniają również:

- poznawanie samego siebie;
- analizę informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy;
- poszerzanie własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
- kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy;
- rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie;

Dodatkowo należy starać się zrealizować następujące cele wychowawcze:

- rozwijanie umiejętności pracy w grupie, współpracy z innymi;
- szanowanie własności niematerialnej;
- postępowanie zgodnie z etyką, prawem, w tym prawem autorskim;

Działania związane z doradztwem zawodowym powinny być realizowane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), co zwiększy atrakcyjność zajęć i jednocześnie usprawni kompetencje kluczowe uczniów. Ponadto dynamicznie rozwijający się obszar ICT wymaga zarówno od prowadzących, jak i uczniów wdrażania idei całościowego uczenia się. Tym samym stosowane techniki pracy stają się środkiem do realizacji jednego z celów działań związanych z doradztwem zawodowym i zwiększenia ich efektywności.

CELE SZCZEGÓŁOWE DORADZTWA ZAWODOWEGO

Cele związane z kształtowaniem postaw i zachowań ucznia:

- rozwój umiejętności rozpoznawania i nazywania własnych zasobów osobistych oraz ich wykorzystywania w kształtowaniu swojej drogi zawodowej;

- kreowanie postaw przedsiębiorczych, przewyciężanie bierności, doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz w sytuacjach trudnych;
- kształcenie nawyków ciągłego uczenia się oraz zdobywania nowych doświadczeń kształtowanie postaw otwartości i umiejętności autoprezentacji swojej wiedzy i potencjału osobowościowego;
- kształtowanie nawyków planowania przyszłości oraz organizowania i kontrolowania przebiegu swoich działań;
- kształtowanie umiejętności modelowania drogi edukacyjno-zawodowej i konsekwentnego dążenia do celu;

Cele związane z kształtowaniem umiejętności ucznia:

- planowanie przyszłości zawodowej;
- umiejętności skutecznego komunikowania się;
- nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z rówieśnikami jako kompetencja kluczowa dobrej pracy w grupie/zespole;
- organizowania działań swoich i zespołu;
- współpracy w zespołach wielokulturowych i wielopokoleniowych;
- przygotowanie dokumentów związanych z pracą zawodową;
- poszukiwanie pracy, prezentowanie się na rynku pracy;
- przeprowadzanie negocjacji;
- przewidywanie trendów zawodowych;
- radzenie sobie ze stresem;
- wzmacnianie poczucia własnej wartości;
- rozpoznanie predyspozycji zawodowych;
- przygotowanie młodzieży do wyboru drogi edukacyjno-zawodowej;
- przygotowanie młodzieży do wyboru zawodu odpowiedniego dla rozwoju swojej osobowości i przyszłości;
- kształtowanie umiejętności autoprezentacji;
- kształtowanie umiejętności radzenia ze stresem;
- likwidowanie bariery emocjonalnej;
- rozwijanie umiejętności pracy zespołowej i indywidualnej;
- rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie;

Cele względem nauczycieli, to:

- diagnozowanie potrzeb, posiadanych przez uczniów zasobów różnymi metodami, w tym np. analiza SWOT;
- rozwijanie pasji, predyspozycji, talentów, zdolności, zainteresowań swoich uczniów;
- udzielanie informacji;
- kierowanie uczniów i ich rodziców do specjalistów (w razie zaistniałej potrzeby);
- wydobywanie wewnętrznego potencjału uczniów;
- kształtowanie odpowiedzialności za rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia;
- kształtowanie umiejętności prawidłowego komunikowania się;
- pomaganie w tworzeniu w uczniach pozytywnych postaw wobec pracy, rówieśników, pracowników szkoły i innych osób dorosłych;
- rozwijanie aktywności poznawczych uczniów dotyczącej własnej samooceny oraz ich możliwości psychofizycznych;
- współpracowanie w tworzeniu materiałów pomocniczych potrzebnych do prowadzenia zajęć z orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych oraz spotkaniach z rodzicami;

Cele względem szkolnego doradcy zawodowego, to:

- diagnozowanie potrzeb oraz zasobów swoich uczniów np. analiza SWOT, testy stosowanie w pracy testów diagnostycznych i psychologicznych dot. zdolności i posiadanych umiejętności ucznia;
- rozwijanie pasji, predyspozycji, talentów, zdolności, zainteresowania swoich uczniów;
- wspieranie rodziców/opiekunów w procesie doradczym;
- udzielanie informacji edukacyjno – zawodowych uczniom oraz ich rodzicom;
- kierowanie dzieci i ich rodziców do specjalistów (w razie potrzeby/prośby)
- znajomość nowoczesnej ścieżki edukacyjnej, ofert szkół oraz zasad rekrutacji;
- współpraca z przedstawicielami instytucji oraz zakładów pracy w procesie orientacji i doradztwa zawodowego w szkole;
- uczenie dzieci samopoznania, autodiagnozy preferencji i zainteresowań;

- wydobywanie wewnętrznego potencjału uczniów;
- kształtowanie odpowiedzialności za swój rozwój zawodowy uczniów;
- kształtowanie umiejętności sprawnego komunikowania, autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem;
- przełamywanie barier emocjonalnych wśród dzieci;
- rozwijanie umiejętności pracy zespołowej oraz współpracy w grupie;
- uświadamianie uczniom konieczności porównywania wiedzy o zawodach z wiedzą o sobie oraz współczesnych trendami na rynku pracy;
- wyrabianie w uczniach pozytywne postawy wobec edukacji i pracy;
- rozwijanie aktywności poznawczą uczniów dot. samooceny ich możliwości psychofizycznych;
- pomaganie, wspieranie i aktywizacja nauczycieli do prowadzenia orientacji zawodowej podczas przedmiotów nauczania;
- uświadamianie nauczycielom konieczności wplatania w treści przedmiotowe tematyki z zakresu orientacji zawodowej;
- wspieranie rodziców i nauczycieli w pracy wychowawczej;
- wspieranie nauczycieli i rodziców w kształtowaniu osobowości edukacyjno – zawodowych uczniów;
- opracowywanie z innymi nauczycielami materiałów pomocniczych do prowadzenia zajęć z orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych i spotkaniach z rodzicami;
- pomaganie w tworzeniu kierunku pracy edukacyjno - zawodowej z rodzicami i młodzieżą;

Cele względem rodziców, to:

- prezentacja zainteresowań, pasji dziecka;
- informowanie o wyborze ścieżki edukacyjnej przez ucznia;
- prezentacja ofert szkół i zasad rekrutacji;
- omówienie czynników ułatwiających wybór szkoły oraz zawodu;
- przedstawienie miejsc lub osób, u których rodzice mogą zasięgnąć pomocy w sytuacjach trudnych;

- współuczestniczenie w tworzeniu doradztwa zawodowego w szkole;
- podnoszenie umiejętności komunikacyjnych w stosunku do swoich dzieci;
- pomaganie dzieciom w podjęciu prawidłowej decyzji dot. wyboru ścieżki edukacyjno – zawodowej;

Obowiązkiem rodzica względem celów WSDZ jest przede wszystkim systematyczne dostarczanie nauczycielom - wychowawcom posiadanej wiedzy o dziecku, jego zachowaniu, kondycji emocjonalnej, zaobserwowanych umiejętnościach, preferowanych wartościach, zdolnościach, aktualnych zainteresowaniach, mocnych i słabych stronach, planowanej karierze edukacyjnej i zawodowej, przeciwwskazaniach zdrowotnych do wykonywania przez dziecko danego zawodu w przyszłości.

OBSZARY PRACY REALIZOWANEJ Z UCZNIAMI

- I. Samopoznanie (poznanie siebie). Rozwijanie samoświadomości ucznia:
 - Kim jestem?
 - Kim chcę zostać w przyszłości.
1. Forma: badanie zainteresowań edukacyjnych uczniów dot. ich uzdolnień w oparciu o stopień zainteresowania uczniów przedmiotem/grupą przedmiotów szkolnych.
2. Forma badanie zainteresowań zawodowych dot. zainteresowania/ciekawości względem poszczególnych grup zawodowych, możliwej mobilności zawodowej.
3. Forma: badanie i analiza umiejętności, uzdolnień i talenty wśród uczniów, uświadamianie uczniom różnicy między zainteresowaniami a uzdolnieniami, pomoc w ich rozpoznaniu.
4. Forma: badanie typu osobowości ucznia, określenie typu osobowości zawodowej, badanie typu inteligencji ucznia (badanie inteligencji wielorakiej).
5. Temperament w kontekście różnych zawodów.
6. Stan zdrowia a wymagania zdrowe poszczególnych grup zawodów oraz własnego stanu zdrowia;
7. Samoocena ucznia. Uczniowie tworzą przy wsparciu psychologa i pedagoga a także doradcy zawodowego obraz własnej osoby. Ocena ta określana jest w skali: „adekwatna”, „zaniżona”, „zawyżona”.

8. Wartości w życiu ucznia: psycholog szkolny, pedagog lub doradca zawodowy uświadamiają uczniów posiadanego przez nich systemu wartości. Osoby te pomagają rozwijać umiejętności i talenty ucznia, które powinien wykorzystać przy dokonywaniu ważnych decyzji w swoim życiu, w tym przede wszystkim wyboru przyszłej szkoły średniej.
9. Przekonania uczniów i rozwijanie własnych przekonań i ich wpływ na planowanie ścieżki edukacyjnej.

II. Rozwijanie umiejętności społecznych

1. Współpraca w grupie. Wśród uczniów rozwijana jest świadomość pełnionych ról w grupie i społeczeństwie. Uczniowie poznają zasady współpracy i pracy w grupie.
2. Komunikacja. Nauczyciel WOS lub doradca zawodowy przedstawiają style komunikowania się; prezentują techniki komunikacji i autoprezentacji uczniom.
3. Radzenie sobie w sytuacjach trudnych. Na zajęciach wychowawczych i DZ przy możliwym wsparciu pedagoga i psychologa szkolnego uczniowie zapoznani zostają z technikami radzenia sobie w momencie wystąpienia porażki przy realizacji własnych celów edukacyjnych. Uczniowie zapoznają się z pojęciem reorientacji zawodowej i edukacyjnej w przypadku niewłaściwego wyboru ścieżki edukacyjnej/lub zawodu.
4. Podejmowanie własnych decyzji. Uczniowie poznają swoje mocne i słabe strony, uzdolnienia oraz wymieniają trudności, które obecnie oddalają ich od osiągnięcia tego celu. Uczniom przedstawiane są obecne wyzwania rynku pracy, a także oferty edukacyjne, wymogi rekrutacyjne do szkół programowo wyższych.
5. Uświadomienie odpowiedzialności ucznia za własny rozwój. Osoby zaangażowane w proces realizacji WSDZ rozwijają u ucznia poczucie sprawstwa i konsekwencji.
6. Autoprezentacja – pomoc w budowaniu poczucia wartości ucznia, przedstawienie formy prezentacji swoich mocnych i słabych stron.
7. Asertywność. Budowanie wśród uczniów linii obrony własnych przekonań i wartości, pomoc przy wyznaczaniu granic. Asertywność a uczestnictwo i współpraca w grupie.
8. Wyszukiwanie i przetwarzanie informacji przydatnych do planowania kariery oraz korzystanie z dostępnych źródeł pomocy doradczej na podstawie dostępnych informatorów, stron internetowych (np. elektroniczny informator).

ZADANIA WSDZ¹

Do głównych zadań w WSDZ należy:

- pomoc uczniom w wypracowaniu umiejętności planowania i podejmowania decyzji dot. kierunku dalszego kształcenia oraz w wyborze zawodu;
- ukierunkowanie uczniów w stronę samopoznania, samooceny i poznawania własnych zasobów;
- pomoc w budowaniu odpowiedzialności za własny rozwój zawodowy;
- zapoznanie uczniów z koncepcją uczenia się przez całe życie i rynkiem edukacyjnym;
- pomoc uczniom w znalezieniu informacji o zawodach oraz szkołach;
- pomoc w analizie wiedzy o zawodach, pogłębieniem wiedzy o sobie, o aktualnych trendach na rynku pracy;
- wspieranie uczniów w poznawaniu świata zawodów i rynku pracy;
- współpraca z rodzicami w realizacji celów i zadań dot. doradztwa zawodowego;
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej o zawodach, rynku pracy, możliwościach dalszego kształcenia, możliwościach zatrudnienia, planach rekrutacyjnych, lokalnych szkół w formie:
 - prasy;
 - informatorów;
 - programów multimedialnych i filmów edukacyjnych;

Zadania doradcy zawodowego (w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej)²:

Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

1. systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kreacji kariery zawodowej;

¹ W przypadku braku doradcy zawodowego zadania (z wyłączeniem prowadzenia zajęć) realizuje wskazany przez dyrektora szkoły nauczyciel, w tym wychowawca opiekujący się oddziałem, pedagog lub psycholog. Zob. Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

2. gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
3. prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
4. koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę;
5. współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
6. wspieranie nauczycieli, wychowawców, grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Zadania doradcy zawodowego (w ramach Rozporządzenia do Doradztwa Zawodowego):

Do zadań doradcy zawodowego w powyższym zakresie należy:

1. systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i słuchaczy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
2. prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
3. opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, programu realizacji doradztwa zawodowego oraz koordynowanie jego realizacji;
4. wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów lub pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w programie realizacji doradztwa zawodowego
5. koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
6. realizowanie działań wynikających z programu realizacji doradztwa zawodowego

Przykładowe zadania doradcy zawodowego w szkole:

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i ich rodziców na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,

- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji na temat oferty edukacyjnej i rynku pracy. Doradca zawodowy odpowiedzialny jest również za prowadzenie i udostępnianie rodzicom Szkolnego Punktu Informacji i Kariery.
- prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem ścieżki edukacyjno - zawodowej, w tym uświadomienie znaczenia mediów społecznościowych w budowaniu wizerunku zawodowego;
- koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę;
- współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego;
- wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych oraz innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno- pedagogicznej;
- wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci;
- współpraca z instytucjami zewnętrznymi, np. z kuratorium oświaty, instytucjami rynku pracy, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi oraz szkołami i placówkami kształcenia i szkolenia zawodowego;

Zadania dyrektora szkoły:

Dyrektor placówki:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

FORMY PRACY DORADCZEJ

- Prowadzenie zajęć „doradztwo zawodowe” zgodnie z planem zajęć szkolnych;
- Diagnoza i analiza potrzeb uczniów na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet;
- Diagnoza i analiza potrzeb uczniów na podstawie testów doradczych i psychologicznych;
- Indywidualne konsultacje i porady;
- Warsztaty grupowe ukierunkowane na zwiększanie samoświadomości, rozwój kompetencji uczniów oraz dokonywanie świadomych wyborów edukacyjnych/zawodowych;
- Warsztaty grupowe ukierunkowane na rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie sprawnego poruszania się po rynku pracy;
- Koła zainteresowań;
- Realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów;
- Zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań;
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych/ uczelni;
- Wyjścia i wycieczki szkolne;
- Gromadzenie i udostępnianie materiałów dotyczących wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej/ zawodowej;
- Udział uczniów w konkursach;
- Działanie Szkolnego Koła Wolontariatu, samorządu szkolnego;
- Wykłady i prelekcje;
- Projekty edukacyjne;
- Prowadzenie Szkolnego Centrum Kariery/ Doradztwa Zawodowego;

Formy działań adresowane do rodziców:

- Diagnoza i analiza potrzeb rodziców na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet i spotkań;

- Prezentacja założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- Wykłady i prelekcje zgodnie ze zdiagnozowanym zapotrzebowaniem rodziców;
- Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach;
- Warsztaty/szkolenia/spotkania służące pogłębianiu wiedzy rodziców dotyczącej wspomagania dzieci;
- Indywidualne konsultacje i porady;

Formy działań adresowane do nauczycieli:

- Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego zgodnie ze statutem szkoły;
- Diagnoza i analiza potrzeb nauczycieli na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet, rozmów i spotkań;
- Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą;
- Tworzenie warunków do nabywania i aktualizowania wiedzy doradczej, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami;
- Udostępnianie zasobów i materiałów doradczych;

METODY I TECHNIKI PRACY DORADCZEJ

W poradnictwie indywidualnym metody stosowane w pracy doradcy zawodowego to m. in.:

- konsultacje i porady indywidualne;
- diagnoza zainteresowań, mocnych stron uczniów;

Metody w poradnictwie grupowym najczęściej stosowane w pracy doradczej to:

- metody aktywizacyjne;
- metody problemowe;
- burza mózgów, dyskusja, pogadanka;
- metoda dramy: inscenizacje i odgrywanie ról;
- metody testowe: kwestionariusze, ankiety, testy;

- metody audiowizualne: filmy edukacyjne, programy multimedialne, prezentacje multimedialne, zasoby Internetu;
- treningi umiejętności społecznych;
- gry symulacyjne i zabawy edukacyjne;
- zajęcia plastyczne;
- zajęcia z elementami socjoterapeutycznymi i wspierającymi ucznia;

Techniki:

- plastyczne;
- wzmacniające myślenie krytyczne;
- strategiczne np. analiza SWOT;
- kwestionariusze,
- wywiady;
- gry i zabawy;
- prezentacje multimedialne;

Powiązanie treści programowych przedmiotów ze światem zawodów:

- Nauczyciel w formie pogadanki, prezentacji, ciekawostki lub hasła dodanego do tematu realizowanej lekcji. Z pozycji nauczyciela możliwe jest dokonanie weryfikacji wiedzy ucznia z tematu lekcji zawierającego elementy doradztwa zawodowego.
- Uczeń poszukuje bardziej szczegółowych informacji o zaprezentowanych na lekcji i wskazanych przez nauczyciela elementach doradztwa zawodowego;

DZIAŁANIA DORADCZE

Działania kierowane do uczniów:

- konsultacje indywidualne, porady, udzielanie wskazówek;
- zajęcia grupowe realizujące treści programowe związanych tematycznie z obszarami:
 - poznawanie siebie i własnych zasobów;
 - świat zawodów i rynek pracy;

- rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;
- planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych;
- udostępnianie publikacji/literatury z zakresu doradztwa zawodowego;
- praca z informatorami o zawodach;
- projekcje filmów o tematyce zawodoznawczej;
- umieszczanie informacji edukacyjnych i zawodowych, np. na stronie internetowej;
- aktywne uczestniczenie w procesie rozwojowym ucznia;
- tworzenie treści programowych przedmiotu o aspekty zawodoznawcze;
- motywowanie do nauki poprzez prezentację różnych technik uczenia się;
- motywowanie do rozwoju zainteresowań edukacyjnych;
- zachęcanie do udziału w konkursach przedmiotowych nie tylko uczniów z najlepszymi osiągnięciami;
- pomoc w tworzeniu profilu przedmiotowego ucznia (wskazówki na temat uczenia się pod kontem - porażki, sukcesy);
- rekomendacje dotyczące dalszego kształcenia;
- nastawienie na odkrywanie potencjału ucznia i udzielanie wskazówek potrzebnych do jego realizacji;
- rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz ich realizacji;
- rozwijanie i umacnianie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój edukacyjny i zawodowy;
- rozwijanie aktywnej postawy wobec przemian zachodzących na rynku pracy;
- otwartość i gotowość na zmiany: w tym również zmiany pracy i profesji w ciągu kariery zawodowej;
- wdrażanie do idei kształcenia ustawicznego;

Działania kierowane do rodziców/opiekunów prawnych uczniów:

- systematyczne przekazywanie wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, zdolnościach, zainteresowaniach;
- organizowanie spotkań doradczych;

- udostępnianie publikacji/literatury z zakresu doradztwa zawodowego,
- wspieranie w działaniach doradczych;
- organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych - online - dotyczących wspierania dziecka w wyborze szkoły, wymagań rekrutacyjnych do szkół ponadpodstawowych;
- przesyłanie informacji na temat wspierania dziecka w wyborze szkoły, wymagań rekrutacyjnych do kształcenia;
- wspieranie rodziców w motywowaniu dziecka do nauki;
- motywowaniu do świadomego podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowej;

Udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej:

- spotkania indywidualne (w tym online) dotyczące:
 - sytuacji na rynku pracy;
 - przedstawianie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy;
 - oferty szkół;
 - udostępnianie informacji na temat zawodów;
- praca z rodzicami uczniów:
 - o specyficznych potrzebach edukacyjnych;
 - z problemami zdrowotnymi, emocjonalnymi i społecznymi;
 - wdrożenie rodziców do działań informacyjnych i doradczych szkoły;

Działania kierowane do nauczycieli:

- uświadamianie nauczycielom konieczności realizowania programu WSDZ na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego,
- umożliwianie udziału w projektach, kursach i szkoleniach związanych z obszarem doradztwa zawodowego wymiana doświadczeń, tworzenie bazy wiedzy;
- wspieranie w działaniach doradczych poprzez:
 - organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych;
 - udostępnianie informacji i materiałów do pracy z uczniami;

- wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji: np. programy komputerowe, filmy zawodoznawcze;
- udzielanie wskazówek nauczycielom do przygotowania zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
- współprowadzenie zajęć o charakterze doradczym zgodnie z zapotrzebowaniem nauczycieli;
- określenie celów i najważniejszych zadań do realizacji w ramach WSDZ (jako element składowy Programu Wychowawczego Szkoły);
- współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie tworzenia i zapewnienia systematyczności działań w ramach WSDZ;
- tworzenie doradczej bazy informacyjnej (biblioteka, zasoby elektroniczne, programy komputerowe, filmy o zawodach, filmy o wyborze zawodu);

Działania kierowane do osób współodpowiedzialnych za realizację WSDZ:

- koordynacja działań realizowanych w ramach WSDZ;
- rozdysponowanie i monitorowanie wykonania przydzielonych zadań;
- bieżące konsultowanie realizacji zadań, spraw z realizatorami i beneficjentami WSDZ;
- ewaluacja realizacji programu w danym roku szkolnym;
- czas, metody i techniki ewaluacji określa Rada Pedagogiczna;
- przeprowadzenie ankiet ewaluacyjnych wśród beneficjentów;
- badania losów absolwentów – przy współpracy z nauczycielami i wychowawcami;
- monitorowanie poziomu efektywności dotyczącego realizacji zagadnień zawodoznawczych w ramach poszczególnych przedmiotów szkolnych;
- rozmowy indywidualne;
- zbieranie wskazówek, pomysłów od realizatorów i beneficjentów dotyczących możliwości udoskonalenia WSDZ;

**PLAN REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO W KLASACH VII-VIII W ROKU
SZKOLNYM 2021/2022 W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 2 Z ODDZIAŁAMI DWUJĘZYCZNYMI
IM. SZARYCH SZEREGÓW W POZNANIU**

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
1.	Obszar 4	Zapoznanie Rady Pedagogicznej z Programem realizacji doradztwa zawodowego (dalej: PRDZ)	Koordynator Doradztwa Zawodowego/doradca zawodowy	Rada Pedagogiczna	Jedna z rad pedagogicznych na początku I lub II semestru	Zapoznanie grona pedagogicznego z PRDZ	Rada szkoleniowa
2.	Obszar 4	Zapoznanie rodziców z PRDZ	Wychowawcy klas	Rodzice uczniów klas VII i VIII	Spotkanie z doradcą zawodowym dla rodziców kl. VII i VIII w wyznaczonym przez doradcę terminie w lutym	Na spotkaniu przedstawiono PRDZ	Zebranie/spotkanie z rodzicami
3.	Obszar 3/ Poznanie siebie; Świat zawodów i rynek pracy; Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie, Planowanie własnego rozwoju	Prowadzenie zajęć z doradztwa zawodowego, zgodnie ze scenariuszami i tematyką zajęć (załącznik nr 1 i nr 2 WSDZ)	Koordynator Doradztwa Zawodowego/ Doradca zawodowy	Uczniowie klasy VII i VIII (10 godzin zajęć dla każdej klasy)	Cały rok szkolny	Realizacja zajęć w wymiarze zgodnym z rozporządzeniem, przedstawienie treści programowych zgodnie z rozporządzeniem	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową, grupową, wykładową z wykorzystaniem dostępnych metod aktywizacyjnych uczniów
4.	Obszar 3/ Poznanie siebie; Planowanie własnego rozwoju	Realizacja cyklu zajęć „Moje kompetencje dziś i jutro”	Wychowawcy klas przy wsparciu i dostarczeniu materiałów przez doradcę zawodowego	Uczniowie klasy VII	II semestr	Realizacja 2 godzin zajęć	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
5.	Obszar 3/ Poznanie siebie; Planowanie własnego rozwoju	Realizacja cyklu zajęć „Wybrać dobrze przyszłą szkołę” zgodnie ze scenariuszem – załącznik nr 5 do WSDZ	Wychowawcy klas przy wsparciu i dostarczeniu materiałów przez doradcę zawodowego	Uczniowie klasy VIII	II semestr	Realizacja 2 godzin zajęć	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową
6.	Obszar 2 + 3/ Świat zawodów i rynek pracy; Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie	Stworzenie w bibliotece półki doradczej z folderami wszystkich szkół ponadpodstawowych oraz podręcznikami doradczymi	Bibliotekarz, doradca zawodowy	Wszyscy uczniowie, rodzice, nauczyciele	Do 22/03/2022	Utworzenie zbioru z folderami/ulotkami szkół (min. 10 pozycji)	Gromadzenie i udostępnianie materiałów dotyczących wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej/ zawodowej
7.	Obszar 3 + 4/ Świat zawodów i rynek pracy	Realizacja tematyki z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego na poszczególnych lekcjach (zgodnie z podstawą programową)	Nauczyciele przedmiotów	Uczniowie klas VII, VIII	Cały rok szkolny	Uwzględnianie tematyki doradztwa min. 2x/rok na każdym przedmiocie nauczonym w klasach VII i VIII	Zajęcia przedmiotowe
8.	Obszar 1+3/ Poznanie siebie; Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie	Udział uczniów w zajęciach rozwijających zainteresowania	Nauczyciele realizujący zajęcia dodatkowe, rozwijające zdolności uczniów lub uwzględniające uczniów szczególnie uzdolnionych.	Cały rok szkolny	Cały rok szkolny	Organizacja i prowadzenie min. 3 różnych kółek zainteresowań	Koła zainteresowań
9.	Obszar 1+3	Indywidualne porady i konsultacje	Doradca zawodowy/ Pedagog i psycholog szkolny	Wszyscy uczniowie wg. potrzeb	Cały rok szkolny	Dostępność doradcy / psychologa na dyżurze min. 1 x 2 tygodnie (zgodnie z harmonogramem dyżurów)	Indywidualne konsultacje i porady

LP.	Obszar / modul	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
10.	Obszar 1 + 2	Indywidualne porady i konsultacje	Doradca zawodowy/Pedagog i psycholog szkolny	Wszyscy rodzice wg. potrzeb	Cały rok szkolny	Dostępność doradcy / psychologa na dyżurze min. 1 x 2 miesiące (zgodnie z harmonogramem dyżurów)	Indywidualne konsultacje i porady
11.	Obszar 1	Zorganizowanie warsztatu z rodzicami uczniów dot. egzaminu ósmoklasisty	Wychowawcy klas/pedagog szkolny/doradca zawodowy	Rodzice uczniów klas VIII	I lub II semestr	Przekazanie informacji dot. egzaminu min. 50% rodziców	Warsztat/wykład dla rodziców
12.	Obszar 2/Świat zawodów i rynek pracy	Poznawanie zawodów w swojej okolicy – wyjścia do zakładów pracy: (przykłady) Wyjścia uzależnione od sytuacji epidemiologicznej: - Radio; -telewizja lokalna - drukarnia	Wychowawcy klas/doradca zawodowy	Uczniowie klas VII i VIII	Cały rok szkolny, zgodnie z planem ustalonym przez opiekunów wycieczek	Odwiedziny w minimum w 2 zakładach pracy	Wycieczki i wyjścia szkolne
13.	Obszar 4	Szkolenie dla nauczycieli: Wpłatanie treści doradczych w lekcje przedmiotowe	Koordinator doradztwa zawodowego/doradca zawodowy	Wszyscy nauczyciele	Marzec 2022	Przeprowadzenie szkolenia dla min. 50% kadry	Warsztat dla nauczycieli
14.	Obszar 2 +3/Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Zajęcia informacyjne: Omówienie procedur egzaminu ósmoklasisty	Pedagog/doradca zawodowy	Uczniowie klas VIII	Cały rok szkolny	Przekazanie informacji o egzaminie wszystkim uczniom klas VIII	Wykład/pogadanka
15.	Obszar 1 +2/Poznanie własnych zasobów	Warsztat dla rodziców uczniów z zakresu wspierania dziecka w dokonywaniu dalszych wyborów edukacyjnych	Doradca zawodowy lub pedagog/psycholog szkolny	Uczniowie klas VIII	II semestr na jednym z zebrań z rodzicami	Uwzględnienie elementów warsztatu podczas zebrań w klasach VIII	Warsztat w czasie zebrania

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
16.	Obszar 2/ Świat zawodów i rynek pracy	Udział w konkursie „Jakie znasz zawody?”, którego realizatorem jest Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu”	Doradca zawodowy	Uczniowie klas VII i VIII	Marzec 2022	Zainteresowanie uczniów poznawaniem dodatkowych zawodów	konkursy
17.	Obszar 2/ Świat zawodów i rynek pracy	Wydarzenie: „Zawodowy miesiąc” 1. przygotowanie projektów edukacyjnych – zawód z przyszłością; 2. Spotkania z przedstawicielami ciekawych zawodów (np. rodzicami uczniów); 3. Prezentacja efektów projektów (gala na auli)	Wychowawcy klas, doradca zawodowy (wspierająco)	Uczniowie klas VII i VIII	Kwiecień 2022	Zainteresowanie uczniów poznawaniem dodatkowych zawodów	Projekty edukacyjne, Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
18.	Obszar 1 + 3	Zajęcia dla uczniów – okiełznać stres na egzaminie	Psycholog, pedagog lub doradca zawodowy	Uczniowie klasy VIII	II semestr, w czasie zastępstw	Przekazanie kompetencji radzenia sobie ze stresem wszystkim uczniom klas VIII	Warsztat/wykład
19.	Obszar 3/ Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie	Udział w targach edukacyjnych w Poznaniu	Wychowawcy klas	Uczniowie klas VIII	II semestr, zgodnie z datą wydarzenia podaną przez organizatora	Zapoznanie uczniów z ofertą szkół ponadpodstawowych	Wyjścia i wycieczki szkolne (przy uwzględnieniu Cov-19 również w wersji online)
20.	Obszar 1	Dokonanie ewaluacji programu realizacji doradztwa zawodowego	Koordynator doradztwa zawodowego, Wychowawcy klas	-	Czerwiec 2022	Wyciągnięcie wniosków dotyczących programu realizacji doradztwa na następny rok szkolny	Analiza programu w odniesieniu do wskaźników

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
21.	Obszar 1	Przeprowadzenie diagnozy potrzeb z zakresie doradztwa zawodowego na kolejny rok szkolny.	Koordynator doradztwa zawodowego/doradca zawodowy, wychowawcy klas	Uczniowie klas VI i VII, rodzice, nauczyciele	Czerwiec 2022	Wyciągnięcie wniosków dotyczących programu realizacji doradztwa na kolejny rok szkolny	Ankiety dla 3 grup odbiorców (uczniowie, rodzice, nauczyciele)
22.	Obszar 1	Opracowanie wyników diagnozy	Koordynator doradztwa zawodowego/doradca zawodowy	-	Czerwiec 2022	Wyciągnięcie wniosków dotyczących programu realizacji doradztwa na kolejny rok szkolny	Raport z podsumowaniem wyników ankiet
23.	Obszar 1+2/Poznanie siebie/Świat zawodów i rynek pracy	Zajęcia związane z wpływem stanu zdrowia na wybór zawodu	Doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi	Uczniowie klas VII i VIII	Cały rok szkolny	Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się.	Warsztat/wykład
24.	Obszar 2/Świat zawodów i rynek pracy	Zajęcia dot. anglojęzycznego nazewnictwa zawodowego	Nauczyciel j. angielskiego	Uczniowie klas VII i VIII	Cały rok szkolny	Kompetencje językowe, kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się.	Warsztat/wykład/pogadanka/praca w grupach/burza mózgów/mapa mentalna
25.	Obszar 2/Świat zawodów i rynek pracy	Zajęcia dot. hiszpańskojęzycznego nazewnictwa zawodowego	Nauczyciel j. hiszpańskiego	Uczniowie klas VII	Cały rok szkolny	Kompetencje językowe, kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się.	Warsztat/wykład/pogadanka/praca w grupach/burza mózgów/mapa mentalna
26.	Obszar 3/Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Uświadamianie wymagań obecnego i przyszłego rynku pracy.	Doradca zawodowy	Klasa VII i VIII	II semestr	Kompetencje osobiste, poznanie charakteru współczesnego rynku pracy	Wykład/pogadanka/praca w grupach
27.	Obszar 1+2/Poznanie siebie/Świat zawodów i rynek pracy.	Uświadamianie roli pieniądza we współczesnym świecie	Doradca zawodowy/wychowawcy klas	Klasa VII i VIII	II semestr	Poznanie siły nabywczej i wartości pieniądza jako środka płatniczego	Prezentacja/pogadanka

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
28.	Obszar 1+2/Poznanie siebie/Świat zawodów i rynek pracy.	Poznanie i zastosowanie zasad dress code	Doradca zawodowy/wychowawcy klas na godzinach wychowawczych.	Klasa VII i VIII	Cały rok szkolny	Zapoznanie uczniów z podstawami savuar-vivre, dostosowywania ubioru do rangi sytuacji	Prezentacja, pogadanka
29.	Obszar 1/Poznanie siebie	Poznanie i zastosowanie zasady wystąpień publicznych	Doradca zawodowy	Klasa VII, VIII	II semestr	Poznanie siebie, łamanie wewnętrznej blokady/nieśmiałości wśród uczniów	Warsztat, pogadanka
30.	Obszar 1+4/Poznanie siebie/Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.	Uświadamianie znaczenia wyników egzaminu ósmoklasisty.	Pedagog/doradca zawodowy	Klasa VIII	Cały rok szkolny	Zwiększanie samoświadomości ucznia o konsekwencji jego czynów i pracy w sferze systematyki uczenia się przez całe życie	pogadanka
31.	Obszar 4/ Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.	Zapoznanie uczniów z możliwościami dalszej edukacji po szkole podstawowej.	Doradca zawodowy	Klasa VIII	Cały rok szkolny	Zwiększenie znajomości ofert szkół lojalnych dostosowanych do potrzeb ucznia i rodzica	Prezentacja, praca zespołowa
32.	Obszar 1+4/Poznanie siebie/Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.	Zapoznanie uczniów z realnymi możliwościami realizacji marzeń zawodowych	Wychowawcy klas/doradca zawodowy/nauczyciele przedmiotowi	Klasa VII, VIII	Cały rok szkolny	Poznanie talentów wśród uczniów, zwiększenie pewności siebie, zmotywowanie do dalszej nauki	Warsztat, pogadanka
33.	Obszar 3/Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Uczenie dobrej organizacji własnej pracy	Wychowawcy klas	Klasa VII i VIII	Cały rok szkolny	Pomoc w systematyce dobrego uczenia się, lepszej organizacji czasu wolnego.	Warsztat, prezentacja

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
34.	Obszar 1+2/Poznanie siebie/Świat zawodów i rynek pracy.	Zapoznanie uczniów z rolą aktywności zawodowej w życiu człowieka	Doradca zawodowy, wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotowi	Klasa VII i VIII	Cały rok szkolny	Przedstawienie uczniom z czym wiąże się pojęcie mobilności zawodowej, konieczności nieustannego uczenia się, doskonalenia swoich talentów.	Pogadanka, warsztat
35.	Obszar 1+2/Poznanie siebie/Świat zawodów i rynek pracy.	Zapoznanie uczniów z informacjami o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy.	Doradca zawodowy	Klasa VIII	II semestr	Zwiększenie świadomości istnienia zapotrzebowania na poszczególne zawody w najbliższym otoczeniu zamieszkania uczniów.	Praca w grupach, wykład
36.	Obszar 4/ Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.	Poradnictwo zawodowe związane z planowaniem dalszej ścieżki zawodowej	Doradca zawodowy	Klasy VII i VIII	II semestr	Analiza preferencji i zdolności ucznia	Pogadanka, wykład, prezentacja
37.	Obszar 1+2/Poznanie siebie/Świat zawodów i rynek pracy.	Zapoznanie uczniów z instytucjami rynku pracy pomagającymi w znalezieniu pracy.	Doradca zawodowy	Klasa VIII	II semestr	Zapoznanie uczniów z formami pomocy w lepszym poznaniu własnej osoby, posiadanych talentów i zdolności przez skierowanie do instytucji specjalistycznych w poradnictwie zawodowym	Prezentacja, pogadanka, praca w grupach
38.	Obszar 3/Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Zapoznanie uczniów z różnymi metodami poszukiwania pracy/odpowiednich preferencjom szkół średnich/branżowych	Doradca zawodowy, nauczyciel informatyki/nauczyciel bibliotekarz	Klasa VIII	II semestr	Zapoznanie uczniów z najpopularniejszymi metodami poszukiwania pracy/wymarzonego zawodu	Prezentacja, pogadanka

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
39.	Obszar 4/ Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.	Zapoznanie uczniów z zasadami odpowiedniego ubioru na egzaminie ósmoklasisty	Wychowawcy klas	Klasa VIII	II semestr	Zapoznanie uczniów z zasadami obowiązującymi na egzaminie ósmoklasisty, w tym zachowania odpowiedniego dress codu	pogadanka

Plan realizacji programu doradztwa zawodowego w klasach IV-VI w roku szkolnym 2021/2022 w Szkole Podstawowej nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Szarych Szeregów w Poznaniu

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
1.	Obszar 4 /Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.	Zapoznanie Rady Pedagogicznej z Programem realizacji doradztwa zawodowego (dalej: PRDZ)	Koordynator Doradztwa Zawodowego/doradca zawodowy	Rada Pedagogiczna	Jedna z rad pedagogicznych na początku I lub II semestru	Zapoznanie grona pedagogicznego z PRDZ	Rada szkoleniowa
2.	Obszar 4/ Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.	Zapoznanie rodziców z PRDZ	Wychowawcy klas	Rodzice uczniów klas IV-VI	Spotkanie na zebraniu rodziców w marcu 2022	Na spotkaniu przedstawiono PRDZ dla kl. IV-VI	Zebranie/spotkanie z rodzicami
3.	Obszar 3/ Poznanie siebie; Świat zawodów i rynek pracy; Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie, Planowanie własnego rozwoju	Włączanie w tematykę godzin wychowawczych elementów programowych doradztwa zawodowego	Koordynator Doradztwa Zawodowego/ Doradca zawodowy	Uczniowie klasy IV-VI - godzina/miesiąc	Cały rok szkolny	Realizacja zajęć w wymiarze zgodnym z rozporządzeniem, przedstawienie treści programowych zgodnie z rozporządzeniem	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową, grupową, wykładową z wykorzystaniem dostępnych metod aktywizacyjnych uczniów
4.	Obszar 3/ Poznanie siebie; Planowanie własnego rozwoju	Moje cele i marzenia.	Wychowawcy klas	Uczniowie klasy IV	II semestr	Poznanie celów i marzeń uczniów	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową
5.	Obszar 3/ Poznanie siebie; Planowanie własnego rozwoju	<i>Kim jesteśmy?</i> - propozycja lekcji wychowawczej w klasie 5, która pozwala odkryć swoje mocne strony ucznia.	Wychowawcy klas	Uczniowie klasy V	II semestr	Poznanie mocnych i słabych stron uczniów	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
6.	Obszar 2 + 3/ Poznanie własnych zasobów	Poznanie i rozbudzenie zainteresowania matematyką np. refleksja nad tym, co jest atrakcyjnego w matematyce, a co jest nieprzyjemne, co w matematyce jest interesujące dla uczniów, co jest ważne w uczeniu się matematyki? Zwiększanie świadomości uczniów dotyczących własnych zdolności i predyspozycji matematycznych	Nauczyciele przedmiotów ścisłych, w szczególności matematyki	Wszyscy uczniowie kl. IV-VI	Cały rok	Zainteresowanie uczniów matematyką, wprowadzenie w świat finansów	Pogadanka, praca w grupach
7.	Obszar 3 + 4/ Świat zawodów i rynek pracy	Historyk i archeolog - zawód czy pasja?	Nauczyciel historii	Uczniowie kl. IV i V	I semestr	Uczeń poznaje zasady i warsztat pracy historyka i archeologa	Zajęcia przedmiotowe, wykorzystanie na lekcji środków multimedialnych, w tym prezentacji, filmu z wykopalisk, praca z materiałem źródłowym; burza mózgów;
8.	Obszar 1+3/ Poznanie siebie; Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie	Udział uczniów w zajęciach rozwijających zainteresowania	Nauczyciele realizujący zajęcia dodatkowe, rozwijające zdolności uczniów lub uwzględniające uczniów szczególnie uzdolnionych.	Uczniowie klas IV-VI	Cały rok szkolny	Organizacja i prowadzenie min. 3 różnych kółek zainteresowań, zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych	Koła zainteresowań, zajęcia wyrównawcze

LP.	Obszar / modul	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
9.	Obszar 1+3	TECHNIKA Poznawanie nazw zawodów związanych z wytwarzaniem i obróbką: papieru, drewna, metalu, tworzyw sztucznych, zrywności	Nauczyciel techniki/plastyki	Uczniowie klasy V	Cały rok szkolny	Zapoznanie z grupą zawodów technicznych	Prezentacje multimedialne, filmy, karty pracy, pogadanka, zajęcia praktyczne
10.	Obszar 1 + 2/Świat zawodów i rynek pracy	TECHNIKA Poznawanie nazw zawodów związanych z projektowaniem za pomocą rysunku technicznego, budownictwem	Nauczyciel techniki/plastyki	Uczniowie klasy VI	Cały rok szkolny	Zapoznanie z grupą zawodów technicznych	Prezentacje multimedialne, filmy, karty pracy, pogadanka, zajęcia praktyczne
11.	Obszar 2/ Świat zawodów i rynek pracy	Odnośnienie się do tego, w jaki sposób wykorzystuje się konkretne umiejętności matematyczne w rzeczywistości, gdzie w jakich zawodach, czynnościach życiowych np. procenty -w jakich zawodach korzysta się z tej umiejętności. Refleksja nad tym w jakich czynnościach życiowych oraz w jakich branżach są nam potrzebne określone umiejętności matematyczne. Uzyskanie świadomości dotyczącej tego, w jakich innych dziedzinach umiejętności matematyczne są wykorzystywane np., w jaki sposób matematyka jest obecna w naukach humanistycznych, w sztuce, języku	Nauczyciel matematyki	Uczniowie klas IV-VI	I lub II semestr	Zrozumienie wpływu matematyki na życie człowieka	Warsztat/wykład dla uczniów

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
12.	Obszar 2/Świat zawodów i rynek pracy	INFORMATYKA Zastosowanie informatyki w różnych dziedzinach życia, w tym życia zawodowego: np. praca grafika komputerowego, programisty, sekretarki, księgowej, fotografa.	Wychowawcy klas, nauczyciel informatyki przy wsparciu doradcy zawodowego	Uczniowie klas IV-VI	Cały rok szkolny,	Zapoznanie uczniów z technologiami, jako przyszłością wykonywania zawodów przyszłości	Projekt, praca w grupach, pogadanka, warsztat
13.	Obszar 2/Świat zawodów i rynek pracy	BIOLOGIA Poznanie nazw zawodów związanych ze światem roślin i zwierząt: leśnik, ogrodnik, projektant krajobrazu, weterynarz, groomer, zoopsycholog, ekolog, bioinżynier genetyczny, specjalista ds. ochrony środowiska	Nauczyciel biologii	Klasy V i VI	Cały rok szkolny	Zapoznanie z zawodami z kręgu nauk przyrodniczo-biologicznych	Pogadanka, prezentacja multimedialna
14.		ETYKA Etyka w życiu i pracy człowieka (znaczenie pracy w życiu człowieka),	Nauczyciel etyki	Uczniowie klas IV	Cały rok szkolny	Przekazanie informacji o egzaminie wszystkim uczniom klas VIII	Pogadanka, karta pracy, film edukacyjny
15.	Obszar 4/Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Kim chciałbym zostać w przyszłości?	Wychowawcy klas IV-VI	Uczniowie klas IV-VI	Cały rok szkolny	Poznanie predyspozycji zawodowych uczniów w charakterze preorientacji zawodowej.	Warsztat w czasie zebrania
16.	Obszar 2/ Świat zawodów i rynek pracy	“Mój wymarzony zawód” zakładający przygotowanie prezentacji lub plakatu prezentującego własny wymarzony zawód	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi przy wsparciu doradcy zawodowego	Uczniowie klasy VI	Cały rok szkolny	Zainteresowanie uczniów poznawaniem dodatkowych zawodów	Praca w grupach

LP.	Obszar / modul	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
17.	Obszar 2/ Świat zawodów i rynek pracy	Kim chciałbym zostać w przyszłości?	Wychowawcy klas, doradca zawodowy (wspierająco)	Uczniowie klas IV	Cały rok szkolny	Zainteresowanie uczniów poznawaniem dodatkowych zawodów	Projekty edukacyjne, Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
18.	Obszar 1 + 3	j. Angielski i hiszpański: słownictwo związane z nazwami zawodów.	Nauczyciel j. angielskiego i hiszpańskiego	Uczniowie klas	II semestr, w czasie zastępstw	Przekazanie kompetencji radzenia sobie ze stresem wszystkim uczniom klas VIII	Warsztat/wykład
19.	Obszar 3/ Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie	Plastyka: wykonujemy plakat: ja i mój wymarzony zawód	Wychowawcy klas	Uczniowie klas	Cały rok szkolny	Wykonanie plakatu prezentującego cele i marzenia ucznia	Warsztat, praca zespołowa, praca indywidualna pod kierunkiem nauczyciela
20.	Obszar 1/Poznanie siebie	Moje mocne i słabe strony	Wychowawcy klas	Uczniowie klas IV-V	Cały rok szkolny	Poznanie zalet i wad uczniów będących przeszkodą w ich rozwoju edukacyjnym.	Warsztat, praca w grupach
21.	Obszar 3// Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie	Praca zawodowa moich rodziców/kim są moi rodzice?	Wychowawcy klas	uczniowie klas IV	Cały rok szkolny		

Plan realizacji programu doradztwa zawodowego w klasach I-III w roku szkolnym 2021/2022 w Szkole Podstawowej nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Szarych Szeregów w Poznaniu

LP.	Obszar / modul	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
1.	Obszar 4	Zapoznanie Rady Pedagogicznej z Programem realizacji doradztwa zawodowego (dalej: PRDZ)	Koordinator Doradztwa Zawodowego/doradca zawodowy	Rada Pedagogiczna	Jedna z rad pedagogicznych na początku I lub II semestru	Zapoznanie grona pedagogicznego z PRDZ	Rada szkoleniowa
2.	Obszar 4	Zapoznanie rodziców z PRDZ	Wychowawcy klas	Rodzice uczniów klas IV-VI	Spotkanie na zebraniu rodziców w marcu 2022	Na spotkaniu przedstawiono PRDZ dla kl. IV-VI	Zebranie/spotkanie z rodzicami
3.	Obszar 3/ Poznanie siebie; Świat zawodów i rynek pracy; Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie, Planowanie własnego rozwoju	Włączanie w tematykę godzin wychowawczych elementów programowych doradztwa zawodowego	Wychowawcy klas, nauczyciele ucący w kl. I-III	Uczniowie klasy I-III godzina/miesiąc	Cały rok szkolny	Realizacja zajęć w wymiarze zgodnym z rozporządzeniem, przedstawienie treści programowych zgodnie z rozporządzeniem	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową, grupową, wykładową z wykorzystaniem dostępnych metod aktywizacyjnych uczniów
4.	Obszar 3/ Poznanie siebie; Planowanie własnego rozwoju	Moje mocne i słabe strony	Wychowawcy klas	Uczniowie klasy I-II	II semestr	Poznanie celów i marzeń uczniów	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową
5.	Obszar 3/ Poznanie siebie; Planowanie własnego rozwoju	Jestem zdolny. Prezentacja własnych talentów.	Wychowawcy klas	Uczniowie klasy V	II semestr	Poznanie mocnych i słabych stron uczniów	Zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową
6.	Obszar 2 + 3/ Poznawanie własnych zasobów	Poznajemy zawody	Nauczyciele przedmiotów ścisłych	Wszyscy uczniowie kl. I-III	Cały rok	Poznawanie podstawowych grup zawodów	Zajęcia grupowe metodą burzy mózgów

LP.	Obszar / modul	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
7.	Obszar 3 + 4/ Świat zawodów i rynek pracy	Zawody wczoraj, dziś i jutro” a moje zainteresowania	Nauczyciele przedmiotowi w ramach nauczanego przedmiotu	Uczniowie klas IV, V	Cały rok szkolny	Poznanie zawodów związanych bezpośrednio z przedmiotem/tematem lekcji.	Zajęcia przedmiotowe, wykorzystanie na lekcji środków multimedialnych, w tym prezentacji, filmu z wykopalisk, praca z materiałem źródłowym; burza mózgów;
8.	Obszar 1+3/ Poznanie siebie; Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie	„Zawodowe kalambury” „Kto to powiedział?”- łączenie opisu werbalnego z ilustracją zawodu	Nauczyciele realizujący zajęcia dodatkowe, rozwijające zdolności uczniów lub uwzględniające uczniów szczególnie uzdolnionych.	Cały rok szkolny	Cały rok szkolny	Organizacja i prowadzenie min. 3 różnych kółek zainteresowań, zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych	Koła zainteresowań, zajęcia wyrównawcze
9.	Obszar 1+3 / Poznanie siebie; Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie	Osiągnięcia w zakresie środowiska przyrodniczego	Nauczyciele klas 1-3	Uczniowie klasy I-III	Cały rok szkolny	Dostępność doradcy / psychologa na dyżurze min. 1 x 2 tygodnie (zgodnie z harmonogramem dyżurów)	Indywidualne konsultacje i porady
10.	Obszar 1 + 2	Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego: „Niezastąpione wynalazki”- urządzenia elektryczne, zawód elektryk	Nauczyciele klas 1-3	Uczniowie klasy I	Cały rok szkolny		Prezentacje multimedialne, filmy, karty pracy, pogadanka, zajęcia praktyczne

LP.	Obszar / moduł	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Odbiorcy	Termin realizacji	Efekty / cele*	Metody i formy pracy
11.	Obszar 2/ Świat zawodów i rynek pracy	siągnięcia w zakresie percepcji wizualnej oraz działalności ekspresji twórczej: „W pracowni malarza”	Nauczyciele klas 1-3	Rodzice uczniów klas I	I lub II semestr	Przekazanie informacji dot. egzaminu min. 50% rodziców	Warsztat/wykład dla rodziców
12.	Obszar 2/Świat zawodów i rynek pracy	Poznajemy zawody najbliższych	Wychowawcy klas/doradca zawodowy	Uczniowie klas III	Cały rok szkolny, zgodnie z planem ustalonym przez opiekunów wycieczek	Odwiedziny w minimum w 2 zakładach pracy	Wycieczki i wyjścia szkolne
13.	Obszar 4/Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych	Lepiej zapobiegać niż leczyć – dbamy o własne zdrowie w miejscu pracy	Doradca zawodowy lub wychowawcy klas 1-3	Uczniowie klas 1-3	II semestr na jednym z zebrań z rodzicami	Uwzględnienie elementów warsztatu podczas zebrań w klasach VIII	Warsztat w czasie zebrania
14.	Obszar 2/ Świat zawodów i rynek pracy	Kim chcę zostać jak dorosnę?	Doradca zawodowy/nauczyciele klas 1-3	Uczniowie klasy II	Marzec 2022	Zainteresowanie uczniów poznawaniem dodatkowych zawodów	konkursy
15.	Obszar 2/ Świat zawodów i rynek pracy	„szpachelka, betoniarka, poziomica” – jak wygląda praca przy budowaniu domów i mieszkań	Wychowawcy klas, doradca zawodowy (wspierająco)	Uczniowie klas 1-3	Kwiecień 2022	Zainteresowanie uczniów poznawaniem dodatkowych zawodów	Projekty edukacyjne, Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
16.	Obszar 1 + 3 / Poznanie siebie; Rynek edukacyjny / uczenie się przez całe życie	Jak pokonać zniechęcenie i zdobyć zapał do dalszej pracy, kiedy mi się nie chce.	Psycholog, pedagog lub doradca zawodowy	Uczniowie klasy	II semestr, w czasie zastępstw	Przekazanie kompetencji radzenia sobie ze stresem wszystkim uczniom klas VIII	Warsztat/wykład

OBSZARY TREŚCI PROGRAMOWYCH

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2. rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3. dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4. rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6. określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7. określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1. wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5. analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- 2.6. wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7. dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1. analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości

dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2.analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3.charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji poza formalnej i nieformalnej;

3.4.określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1.dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2.określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3.identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4.planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU³

Uczniowie:

Efekty w zakresie wiedzy:

1. Znają swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe.
2. Posiadają możliwie najpełniejszą znajomość siebie, swoich upodobań, mocnych i słabych stron oraz predyspozycji do wykonywania zawodów.
3. Rozumieją zależności pomiędzy zainteresowaniem a wyborem zawodu.
4. Znają czynniki i pojęcia niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji o wyborze przyszłej szkoły a także zawodu.

³ WZDZ może być modyfikowany, weryfikowany i uzupełniany przez doradcę zawodowego w ciągu roku szkolnego w porozumieniu z dyrektorem placówki, w jakiej dokument ten obowiązuje. Ewentualne zmiany mają na celu maksymalizację dostosowań założeń programowych do faktycznych potrzeb, możliwości i zainteresowań uczniów ww. placówki.

Wiedza o zawodach, kwalifikacjach zawodowych, stanowiskach pracy rynku pracy:

1. Wymieniają umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.
2. Potrafią zidentyfikować elementy przydatne we własnym życiu, w tym szkolnym oraz zawodowym pozyskane na różnych zajęciach i przedmiotach w szkole.

Efekty w zakresie umiejętności:

- Umieją rozwijać swoje zainteresowania.
- Wykorzystują wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, aby trafnie określić swoje predyspozycje, zdolności, umiejętności.
- Samodzielnie lub z pomocą doradcy planują dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno – zawodowego.
- Potrafią wyszukiwać, gromadzić, selekcjonować informacje o zawodach i kwalifikacjach zawodowych.
- Sprawnie analizują źródła informacji edukacyjno–zawodowej wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT).
- Potrafią wykorzystać umiejętności przedmiotowe w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.

Efekty w zakresie kompetencji społecznych

- poprawnie współpracuje z kolegami w zespole lub grupie;
- przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań oraz sposobu postępowania innych ludzi;
- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

EWALUACJA PROGRAMU

Przed rozpoczęciem realizacji programu zostanie on poddany ewaluacji przedempirycznej pod kątem zgodności programu z założeniami Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego, koncepcji programu uwzględniającej grupę docelową i bazę szkolną. Ewaluacji tej dokonuje autor programu/doradca zawodowy, nauczyciele wychowawcy w szkole i dyrektor.

W czasie realizacji zaplanowanych zadań (w toku wdrażania programu) dokonywana będzie ewaluacja kształtująca (formatywna). Ewaluacji będą regularnie poddawane efekty pracy doradczej w celu upewnienia się, że poruszane tematy wychodzą naprzeciw potrzebom uczniów. Będą to badania o charakterze pilotującym, pozwalające stwierdzić w czasie realizacji, które aspekty programu w przyszłości warto zmienić. Ewaluacja bieżąca i autoewaluacja pozwalają na analizowanie potrzeb uczniów, a w razie konieczności, program będzie modyfikowany.

W czasie ewaluacji prowadzony będzie: auto monitoring, monitoring koleżeński i dyrektorski. W tym celu wykorzystane zostaną arkusze obserwacji zajęć (kompletne i wybiórcze), własne notatki, informacje pozyskane od uczniów, rodziców, partnerów zewnętrznych. Ewaluacja programu z punktu widzenia kilku grup (model triangulacyjny) pozwoli na uzyskanie wielowymiarowego i obiektywnego spojrzenia na atrakcyjność i skuteczność w zdobywaniu wiedzy przez uczniów i kształtowaniu ich umiejętności oraz postaw prozawodowych.

Ocena samodzielnej pracy ucznia i jego uczestnictwa w zajęciach objętych programem dokonana zostanie przy pomocy arkusza obserwacji w skali od 1 do 6 punktów. Przeprowadzona ewaluacja programu ma służyć doskonaleniu pracy nauczyciela i ucznia oraz współpracy z rodzicami.

Przykłady pytań ewaluacyjnych:

- Czy założone cele zostały odpowiednio sformułowane?
- Czy realizacja celów szczegółowych prowadzi do realizacji celów ogólnych?
- Czy treści programu są zgodne z aktualnym stanem prawnym i stanem wiedzy z doradztwa zawodowego?
- Czy kolejność zaprezentowanych treści sprawdziła się w praktyce?
- W jakim stopniu uczniowie opanowali treści programowe?
- Czy stosowane w programy strategie są odpowiednie? Czy można wykorzystać lepsze strategie osiągnięcia celów programu?
- Czy program możliwy był do realizacji w wybranej społeczności szkolnej?
- W jaki sposób udoskonalić treści programowe, materiał, formy i metody, aby zoptymalizować pracę dydaktyczną z uczniem?
- W jaki sposób program motywuje uczniów do pracy nad samorozwojem w kierunku pracy zawodowej?

INSTYTUCJE DO WSPÓŁPRACY W RAMACH REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE WSDZ

- Kuratorium Oświaty w Poznaniu: <http://ko.poznan.pl> [dostęp: 30/09/2021]
- Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży: <https://www.cdzdm.pl> [dostęp: 30/09/2021]
- Mapa Karier: <https://mapakarier.org> [dostęp: 30/09/2021]
- Szkoły ponadpodstawowe – dni otwarte (również o charakterze wydarzeń online);
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
- Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu: <https://www.irpoznan.com.pl> [dostęp: 6/12/2021]

SZKOLNY PUNKT INFORMACJI I KARIERY

Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Szarych Szeregów w Poznaniu oprócz współpracy z instytucjami zewnętrznymi, w ramach WSDZ udostępnia Szkolny Punkt Informacji i Kariery (dalej: SPINKA). Jest to miejsce, w którym można skorzystać ze wsparcia doradcy zawodowego i zbadać swój potencjał zawodowy, przygotować plan dalszej edukacji, zastanowić się i lepiej poznać swoje mocne i słabe strony, które mogą utrudniać realizację wyznaczonych przez ucznia celów i marzeń. Uczniowie w ramach SPINKI mogą otrzymać od doradcy zawodowego informacje związane m. in. z ofertą edukacyjną poznańskich szkół ponadpodstawowych, ważnymi informacjami i komunikatami dot. procesu i charakteru rekrutacji do poszczególnych placówek oświatowych, aktualnymi trendami na rynku pracy.

Szkolny Punkt Informacji i Kariery obejmuje wydzielone w bibliotece miejsce na książki/lub poradniki, informatory, ulotki, filmy dotyczące np. rozmowy kwalifikacyjnej, szukania pracy, narzędzia do badania predyspozycji zawodowych (karty samooceny, testy, kwestionariusze, scenariusze zajęć i materiały do pracy z uczniami dla zainteresowanych nauczycieli.

Za prowadzenie Szkolnego Punktu Informacji i Kariery odpowiedzialny jest szkolny doradca zawodowy, który w ramach ww. zadania współpracuje ze szkolnym bibliotekarzem, psychologiem i pedagogiem szkolnym.

W roku szkolnym 2021/2022 ze SPINKi skorzystać mogą uczniowie klas VII-VIII. Dokumenty związane z działalnością ww. punktu zostały zawarte w odrębnym dokumencie do WSDZ:

„Załączniki do WSDZ”, a także zostały zamieszczone w pokoju nauczycielskim, w szafce oddanej do użytku osobistego nauczyciela DZ, p. Piotra Barana. Pozostałe informacje związane z funkcjonowaniem SPINKI uzyskać można po wcześniejszym kontakcie skierowanym na adres mailowy: p.baran@sp2poznan.pl

WAŻNE ODSYŁACZE

Poniżej zamieszczono linki do instytucji nadzorujących pracę i funkcjonowanie poznańskich szkół, gdzie odnaleźć można m. in. informację nt. zasad rekrutacji do szkół ponadpodstawowych w Poznaniu na rok szkolny 2022/2023, jak i innych przydatnych w planowaniu kariery dziecka odsyłaczy:

- Kuratorium Oświaty w Poznaniu: http://ko.poznan.pl/rodzice_uczniowie/rekrutacja/
- Wydział Oświaty w Poznaniu: <https://nabor.pcss.pl/poznan/szkolapodstawowa/>
- Centrum Doradztwa Zawodowego dla Dzieci i Młodzieży: <https://www.cdzdm.pl>
- Szacun dla Zawodowców <https://zawodowcy.poznan.pl>
- Strona z do naboru do szkół: <https://nabor.pcss.pl>

WYBRANE PRZEPISY DOTYCZĄCE DORADZTWA ZAWODOWEGO⁴

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018 r., poz. 996) zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r . - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz.1304, Nr203, poz. 1966, Nr 228, poz.2258 oraz z 2004 r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845) - dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego.

⁴ Stan prawny obowiązujący na dzień 30/09/2021

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r., poz. 1591). Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej... prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997, nr 78 poz. 483)1: nakłada na władze publiczne obowiązek „organizowania i wspierania poradnictwa i szkolenia zawodowego” (Art. 65 pkt. 5)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół: narzuca na szkoły obowiązek ustalenia dla poszczególnych klas i oddziałów tygodniowy rozkład zajęć, a w szkołach dla dorosłych prowadzących zajęcia w formie zaocznej – semestralny rozkład: zajęć z doradztwa zawodowego.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. (Dz.U. 2017 poz. 356) w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej: określa treści z zakresu doradztwa zawodowego, które powinny pojawić się na poszczególnych przedmiotach.

SŁOWNIK POJĘĆ

DORADZTWO ZAWODOWE – proces wspierania osób w osiągnięciu lepszego zrozumienia samego siebie w odniesieniu do rodzaju pracy i środowiska pracy, w odniesieniu do wyboru właściwego zawodu, zmiany zatrudnienia oraz właściwego dostosowania zawodowego.

PREORIENTACJA ZAWODOWA – wstępny etap poradnictwa zawodowego polegający na zaznajamianiu uczniów: z właściwościami różnych zawodów oraz wymaganiami, jakie trzeba spełniać, aby można było je wykonywać ze strukturą szkolnictwa zawodowego, rodzajami szkół zawodowych oraz możliwościami nauki zawodu, z aktualnym i perspektywicznym zapotrzebowaniem rynku pracy na poszczególne zawody oraz ich znaczeniem dla gospodarki narodowej, a także na kształtowaniu u uczniów pozytywnego stosunku do pracy.

ORIENTACJA ZAWODOWA - działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły.

DORADZTWO ZAWODOWE - świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

KOORDYNATOR WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO – osoba odpowiedzialna za nadzór, realizację i modyfikację wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. Funkcję koordynatora sprawuje szkolny doradca zawodowy, psycholog, pedagog lub osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.

KOMPETENCJE – zdolność, umiejętność wykonywania czegoś prawidłowo lub efektywnie; zakres zdolności lub wiedzy danej osoby lub grupy. Kompetencja nie istnieje w oderwaniu od zachowań, które możemy obserwować. Kompetencja przejawia się w wielu różnych zachowaniach.

KOMPETENCJE KLUCZOWE – połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji; kompetencje te potrzebne są wszystkim do samorealizacji i rozwoju osobistego,

bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Kompetencje kluczowe uważane są za jednakowo ważne, a zakresy wielu z nich częściowo się pokrywają i są ze sobą powiązane. Wyróżniamy osiem kompetencji kluczowych:

1. kompetencje w zakresie rozumienia tworzenia informacji,
2. kompetencje w zakresie wielojęzyczności,
3. kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
4. kompetencje cyfrowe,
5. kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
6. kompetencje obywatelskie,
7. kompetencje w zakresie przedsiębiorczości,
8. kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej

BIBLIOGRAFIA I NETOGRAFIA

- Program Doradztwa Zawodowego “Postaw na przyszłość” dedykowany klasom VII i VIII, pod red. M. Pluty i A. G. – Pajek, Warszawa 2018
- Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I – III szkoły podstawowej zaproponowanymi scenariuszami, Bożena Czapla i inni. Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2017
- Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV – VI szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, Jolanta Brzezińska – Lauk i inni. Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2017
- Poznański Ramowy Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego dla Szkół Podstawowych opracowany przez CDZdM, Poznań, 2018 r.
- Baraniak B., (red.), Współczesne problemy poradnictwa i edukacji zawodowej, IBE, Warszawa 2007.
- Bogaj A., S.M. Kwiatkowski, Szkoła a rynek pracy, PWN, Warszawa 2006.
- Fiała U., Nowe trendy w orientacji i doradztwie zawodowym w gimnazjum, eMPi2, Poznań 2009. Kania I., Jak towarzyszyć uczniowi w rozwoju społeczno-zawodowym, Difin, Warszawa 2010. Kwiatkowski M.S., Z. Sirojć, (red.), Edukacja dla rynku pracy. Problemy poradnictwa zawodowego, KG OHP, Warszawa 2006.
- Łukasiewicz A., Sołtysińska G., Szkolny doradca zawodowy (projekt), KOWEZiU, Warszawa 2003.
- Parzęcki R., K. Smela, G. Zawadzki, (red.), Orientacja i poradnictwo zawodowe, ITE, Radom 1995.
- Tenże, Plany edukacyjno-zawodowe młodzieży w stadium eksploracji, UMK, Toruń 2004.
- Piorunek M., Projektowanie przyszłości edukacyjno-zawodowej w okresie adolescencji, UAM, Poznań 2004.
- Sołtysińska G., E. Żywiec-Dąbrowska. Moja przyszła praca. Materiały do pracy z uczniami szkół zawodowych, KOWEZiU, Warszawa 2003.
- Sołtysińska G., Woroniecka J., Przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru zawodu, KOWEZiU, Warszawa 2003.
- <https://indywidualni.pl/edustrefa/wewnatrzszkolny-system-doradztwa-zawodowego-krok-po-kroku> [dostęp: 20/09/2021]
- <https://www.infor.pl/akt-prawny/DZU.2018.168.0001675,rozporzadzenie-ministra-edukacji-narodowej-w-sprawie-doradztwa-zawodowego.html> [dostęp: 20/09/2021]
- <https://epedagogika.pl/aktualnosci/doradztwo-zawodowe-od-1-wrzesnia-2018-r.-2519.html> [dostęp: 20/09/2021]

- <https://indywidualni.pl/edustrefa/wewnatrzszkolny-system-doradztwa-zawodowego-krok-po-kroku> [dostęp: 20/09/2021]
- <https://www.infor.pl/prawo/praca/rekrutacja/686515,Rola-doradcy-zawodowego-w-planowaniu-sciezki-zawodowej.html> [dostęp: 20/09/2021]
- <https://mapakarier.org> [dostęp: 21/09/2021]

INFORMACJE O ZAŁĄCZNIKACH DO WSDZ

Załączniki do WSDZ znajdują się w odrębnym dokumencie „załączniki do WSZD”, i zostaną udostępnione na stronie szkoły wraz z niniejszym dokumentem.

Spis załączników:

ZAŁĄCZNIK 1. – spis tematów realizowanych na lekcjach doradztwa zawodowego w kl. VII i VIII

ZAŁĄCZNIK 2. – wybrane i proponowane scenariusze do zajęć dla kl. VII i VIII

ZAŁĄCZNIK 3. – wzory testów zainteresowań, inteligencji i zainteresowań ucznia

ZAŁĄCZNIK 4. – wzory ankiet badających potrzeby oraz uwzględniające ewaluację programu doradztwa zawodowego w kl. VII i VIII